

Huvudman

STORUMANS KOMMUN
ks@storuman.se

Beslut

Datum 2026-03-24
Dnr SI 2026:1585
Sida **1 (5)**

Ärendet

Tillsyn av Storumans kommuns grundskoleverksamhet avseende fjärrundervisning i samiska på entreprenad

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Storumans kommun att senast den **30 juni 2026** ha vidtagit nedan angivna åtgärd avseende brist rörande fjärrundervisning i samiska på entreprenad.

De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Storumans kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Storumans kommun ska vidta följande åtgärd

Fjärrundervisning i samiska på entreprenad

1. Se till att upphöra med att överlämna uppgifter som avser fjärrundervisning i samiska på entreprenad till enskild aktör (21 kap. 2, 4 och 10 §§ skollagen och 23 kap. 2, 4, 15 och 16 §§ skollagen).

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av vidtagen åtgärd skickas via e-post till skolinspektionen.umea@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 3177, 903 04 Umeå. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr 2026:1585) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån uppgifter om eventuella missförhållanden hösten 2025 inlett en tillsyn av Storumans kommun.

Tillsynen har omfattat bestämmelser gällande överlämnande av uppgifter som avser fjärrundervisning i samiska på entreprenad.

Skolinspektionen har inhämtat ett skriftligt yttrande från Storumans kommun med efterföljande kompletteringar. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats i form av ett avtal mellan Storumans kommun och en enskild aktör. Huvudmannen har yttrat sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Fjärrundervisning i samiska på entreprenad

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Storumans kommun har i ett yttrande inkommit med ett avtal som de tecknat med extern aktör den 29 maj 2024. Av avtalet framgår att den externa aktören ska tillhandahålla fjärrundervisning i samiska gentemot en elev vid en av Storumans kommuns grundskolor. Den externa aktören är enligt utredningen en norsk verksamhet som innehar norskt tillstånd att bedriva undervisning. I en komplettering uppger Storumans kommun att det samiska språket är gränsöverskridande. Beslutet om att anlita en norsk aktör för modersmålsundervisning i samiska grundar sig i att aktiva försök till att hitta behöriga lärare varit resultatlösa. Företrädaren för Storumans kommun uppger även att kommunen har agerat i tron om att de gjort rätt samt att de är angelägna om att göra rätt enligt såväl gällande bestämmelser om fjärrundervisning på entreprenad som gentemot den specifika elevens rätt till undervisning i det samiska språket.

Rättslig reglering

Av 21 kap. 2 § skollagen framgår bland annat att fjärrundervisning får användas i grundskolan endast under de förutsättningar och med de begränsningar som följer av detta kapitel och föreskrifter som har meddelats i anslutning till kapitlet.

Av 21 kap. 4 § skollagen framgår att fjärrundervisning i grundskolan får användas i bland annat ämnena modersmål och samiska.

Av 21 kap. 10 § skollagen framgår att fjärrundervisning endast får utföras av huvudmän inom skolväsendet.

Av 23 kap. 2 § skollagen framgår att med entreprenad avses i denna lag att en huvudman sluter avtal med någon annan om att denne ska utföra uppgifter inom utbildning eller annan verksamhet som huvudmannen ansvarar för enligt denna lag. Huvudmannen behåller huvudmannskapet för uppgifter som utförs på entreprenad. Ett avtal om entreprenad får endast slutas under de förutsättningar som anges i detta kapitel eller i bestämmelser som det hänvisas till i detta kapitel. De bestämmelser som finns för en utbildning eller en annan verksamhet enligt denna lag gäller även för uppgifter som utförs på entreprenad, om inte något annat anges i detta kapitel eller i föreskrifter som har meddelats i anslutning till kapitlet.

Av 23 kap. 4 § skollagen framgår att staten får som huvudman för specialskolan och sameskolan utföra endast sådana uppgifter på entreprenad som avses i bland annat 15 §, eller avser fjärrundervisning enligt 16 § i ett sådant ämne eller i en sådan verksamhet som avses i bland annat 15 §.

Av 23 kap. 15 § skollagen framgår att uppgifter som avser undervisning i teckenspråk eller samiska eller integrerad samisk undervisning i grundskolan får överlämnas på entreprenad endast till staten.

Av förarbetena till 23 kap. 15 § skollagen framgår bland annat följande. Av paragrafen framgår att sådan undervisning bara kan överlämnas till staten på entreprenad. Att staten är huvudman för specialskolan och sameskolan framgår av 2 kap. 4 §. Det innebär att andra statliga myndigheter än Specialpedagogiska skolmyndigheten, som svarar för specialskolan, och Sameskolstyrelsen, som svarar för sameskolan, inte kan komma i fråga som utförare. Av 4 § i förevarande kapitel framgår att staten som huvudman för specialskolan och sameskolan även får utföra nu aktuell undervisning som fjärrundervisning på entreprenad, Prop. 2019/20:127 s 256.

Av 23 kap. 16 § skollagen framgår att uppgifter som avser fjärrundervisning enligt 21 kap. får överlämnas till en annan huvudman inom skolväsendet på entreprenad inom grundskolan och sameskolan.

Av förarbetena till 23 kap. 16 § skollagen framgår att uppgifter som avser fjärrundervisning, när sådan undervisning är tillåten enligt 21 kap., inom bland annat grundskolan, får överlämnas till en annan huvudman inom skolväsendet på entreprenad. Av 2 kap. 2-5 §§ framgår att kommuner, regioner, staten och enskilda som har godkänts som huvudmän kan vara huvudmän inom skolväsendet. Av 4 och 15 §§ i förevarande kapitel framgår att det bara är staten, som huvudman för specialskolan och sameskolan, som får vara utförare av fjärrundervisning som avser undervisning i teckenspråk eller samiska eller integrerad samisk undervisning i grundskolan, Prop. 2019/20:127 s 256.

Vidare i förarbetena till skollagen framgår bland annat följande. Staten utövar sitt huvudmannaskap för specialskolan respektive sameskolan genom SPSM respektive Sameskolstyrelsen. Genom dessa två myndigheter har staten tillgång till legitimerade och behöriga lärare i ämnen som samiska och teckenspråk, ämnen där det kan vara svårt att få tillgång till behöriga lärare. Sameskolstyrelsen kan även tillhandahålla integrerad samisk undervisning. Regeringen anser därför att det är rimligt att staten som huvudman för specialskolan och sameskolan ska ha möjlighet att utföra uppgifter som avser undervisning i teckenspråk eller samiska eller integrerad samisk undervisning i grundskolan på entreprenad. Att sådana bestämmelser införs i skollagen kan ge fler elever tillgång till sådan undervisning, oavsett var i landet de bor. Förslaget innebär att statens möjligheter att utföra uppgifter på entreprenad begränsas till att endast omfatta undervisning i teckenspråk eller samiska eller integrerad samisk undervisning i grundskolan. Det är dock i dessa ämnen och den verksamheten som staten, genom specialskolan och sameskolan, kan bidra till att fler elever får tillgång till undervisning av hög kvalitet med legitimerade och behöriga lärare, Prop. 2019/20:127 s 167.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att Storumans kommun inte uppfyller författningarnas krav när det gäller fjärrundervisning i samiska på entreprenad. Storumans kommun har uppgett att avtalet om fjärrundervisning föregåtts av aktiva men resultatlösa försök att hitta behöriga lärare. Enligt svensk lagstiftning får dock uppgifter avseende undervisning i samiska endast överlämnas till svenska staten i egenskap av Sameskolstyrelsen. Av förarbetena till skollagen framgår att staten genom Sameskolstyrelsen kan bidra till att fler elever får tillgång till undervisning av hög kvalitet genom att just tillhandahålla legitimerade och behöriga lärare i samiska. Mot bakgrund av ovanstående finner Skolinspektionen att

det avtal som Storumans kommun ingått med en annan aktör, om att överlämna uppgifter avseende fjärrundervisning i samiska, är att bedöma som en otillåten entreprenad.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Storumans kommun uppfyller inte författningarnas krav vad gäller överlämnande av uppgifter som avser fjärrundervisning i samiska på entreprenad. Det finns därför skäl att förelägga Storumans kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristen.

På Skolinspektionens vägnar

X Rebecka Rasmuson

Beslutsfattare
Signerat av: Rebecka Rasmuson

2026-03-24

X Cecilia Skog

Cecilia Skog
Föredragande
Signerat av: Cecilia Skog